

JEGYZŐKÖNYV

A SZEGEDI KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARÁNAK

1940 június 29-én délelőtt 11 órakor tartott

KÖZGYŰLÉSÉRŐL.

Jelen voltak:

Rainer Ferenc elnök, *Pongrácz Albert* alelnök.

A kereskedelmi osztály részéről: *Bayer István*, *Blantz Béla* dr., *Boda Bertalan*, ifj. *Danner János*, *Goldgruber Árpád*, *Gunszt Sándor*, *Kertész Ernő*, *Kovacsik Pál*, *Kurucsev Sándor*, *Róth Lajos* kamarai tagok.

Az ipari osztály részéről: *Ablaka György*, *Balogh Gábor*, *Gombos István*, *Horváth Szilárd*, *Inokai Tóth Lajos*, *Kertész József*, *Kóti Lajos*, *Leel-Össy Albert*, vitéz *Németh Pál*, *Orsós István*, *Parcsetics Mihály*, *Pestuka Ferenc*, *Pick Jenő*, *Rohony Pál*, *Szabó Pál*, *Takács Béla*, *Varga István*, *Vénig Gyula* kamarai tagok.

Bálizs Illés dr., *Dacsó Arnold*, *Dudás Sándor*, *Győry Gyula*, *Ketting Lajos*, *Koller István*, *Lakó Antal*, *Ördög János* levelező tagok.

A kamara irodája részéről: *Tonelli Sándor* dr. főtitkár, *Cserzy Mihály* dr. és *Pleskó András* titkárok, *Lehel Pál* dr. fogalmazó gyakornok.

Kimentették magukat: *Grosz Marcel* alelnök, *Bauer József*, *Eszes Imre*, *Hajdú Sándor*, *Kertész Miksa*, *Klein Emil*, *Kokron Károly*, *Kozma Ferenc*, *Kréneisz Géza*, *Kővári Jenő*, *Lepény Tamás*, *Markovics Szilárd*, *Reitzer Miklós*, *Sándor Dénes*, *Stéberl András*, *Vértés Miksa* kamarai tagok.

TÁRGYSOROZAT.

- I. Jegyzőkönyv hitelesítésére két tag kiküldése.
- II. Elnöki közlések.

1. Magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 35.182/1940. sz. rendelete a borbély- és fodrászipar egyes kérdéseinek szabályozása tb. (6389/1940).

2. Magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 24.105/1940. sz. leírata a nyári időszámítás tb. (6971/1940).
3. Magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 47.454/1940. sz. rendelete az iparosnak a kárpátaljai területeken való gyakorlása tb. (7150/1940).
4. Magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 29.944/1940. sz. rendelete vásári helypénzmentesség engedélyezése tb. (7521/1940)
5. Magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 96.402/1939. sz. elvi döntése sütőiparosok lisztárúsítása tb. (7559/1940).
6. Magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 49.325/1940. sz. körlevele magyar gyümölcs propagandája tb. (8462/1940.)
7. Magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 31.963/1940. sz. rendelete a zsidótörvény alapján vezetendő nyilvántartások tb. (8719/1940.)
8. Magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 54.584/1940. sz. elvi döntése malmok beraktározó tevékenysége tb. (8720/1940.)
9. Szeged szab. kir. város polgármesterének 18.108/1940. sz. értesítése helyközi szekérfuvarozás távolsági határának kiterjesztése tb. (6282/1940.)

III. Főtitkári jelentés.

IV. A nyári leltári kiárúsítás idejének megállapítása.

V. Tisztességtelen verseny ügyekben alakítandó választott bíróságok elnökeinek kijelölése (5525/1940).

VI. Anyagellátási kérdések.

VII. Jelentés a kisipari és kiskereskedői hitelakció állásáról.

VIII. Rendellettervezet a mérnöki tervpályázatok általános szabályairól. (8407/1940.)

IX. A kamara 1939. évi zárószámadatai.

X. Esetleges indítványok.

I. *Rainer* Ferenc elnök az ülést megnyitja és a jegyzőkönyv hitelesítésére felkéri ifj. *Danner* János és *Gombos* István kamarai tagokat.

II. Az elnök a következő beszédet intézi a kamarai közgyűlésen megjelent tagokhoz:

Igen tisztelt kamarai közgyűlés! Mielőtt mai napra összehívott közgyűlésünk tárgysorozatára áttérnék, méltóztassék megengedni, hogy arról a mély gyászról emlékezem meg, amely a legelső magyar embernek, Kormányzó Urunknak családját érte leányának elhunytával. Bizonyára minadany nyian egyetértetek velem, ha azt a meggyőződést fejezem ki, hogy ebben a gyászban valamennyien osztozunk és helyeslőleg veszik tudomásul azt a bejelentésemet, hogy a kormányzó úr kabinetirodájának útján tolmácsoltam a főméltóságú úr előtt a kamara osztatlan részvétét.

Áttérve a kamara munkájának érdemleges részére, úgy hiszem, csak felesleges ismétlésbe bocsátkozom, ha mára összehívott ülésünk megnyitása alkalmával újból azt hangoztatom, hogy a kereskedelmi és iparkamara nem politikai testület, hanem miként az 1868 évből való törvény ódon hangzású

megszövegezésében mondja, a kereskedelem és ipar együttes érdekeinek előbbrevitelére hivatott közege. Azért kell ezt úgyszólván minden ülésünk megnyitása alkalmával elmondanom, mert a gazdasági élet a legszorosabban függ össze a világpolitikai események alakulásával, amihez hozzátehetem még azt is, hogy az olyan kis országok, mint a miénk, még ha nem részesei is annak a nagy háborúnak, amely nyugaton folyik, mégsem vonhatják ki magukat a világpolitikai események hatása alól.

Amint Önök mindnyájan tudják, néhány nappal ezelőtt a francia fegyverszünet megkötésével befejeződött a nyugati háború második szakasza. Igazuk volt azoknak, akik bíztak a német fegyverek erejében és azt hangoztatták, hogy a háború most nem fog úgy elhúzódni, mint az 1914-ben kitört világháború, amely négy és fél esztendei küzdelem után végződött a központi hatalmak összeomlásával. Szeretnék annak az óhajtnak kifejezést adni, hogy a háborúnak most megkezdett és Nagybritannia és Németország közötti mérkőzésben kicsúcsosodó harmadik szakasza szintén csak rövid ideig tartson és tömérdek emberélet és gazdasági érték pusztulása után az emberiség élete ismét normális mederbe térjen vissza.

De ha ez a remény él is bennünk, számolnunk kell a realitásokkal és el kell készülnünk arra, hogy azok a gazdasági nehézségek, amelyek a háborúval kapcsolatban jelentkeztek, még abban az esetben is, ha a háború rövidesen véget ér, jó ideig el fognak tartani. Mióta Olaszország belépett a háborúba, elzárult az az egyetlen út is, amelyen keresztül bizonyos nagyon fontos tengerentúli nyersanyagokhoz hozzájuthattunk. Gyapot, juta, kávé és egész sor ásványi anyag behozatalára jó ideig nem lehet számítani. Más cikkekben, amelyeket a hadviselés felemésztett, vagy még most is fokozott mértékben vesz igénybe, az ipar és a fogyasztás szükségleteit csak korlátozott mértékben lehet kielégíteni. Azok a nehézségek, amelyek bőr, vas és egyéb fémek és vegyi anyagok ellátásában jelentkeznek, mindnyájunk előtt ismeretesek. A cukor ellátásánál a jegyrendszer életbeléptetése után a kormány most osztotta be az országot nagykereskedői körzetekbe s a cukor elosztásának ezt a rendszerét más cikkekre is alkalmazni fogják. Az iparügyi miniszter úr nem szűnik meg hangoztatni, hogy nagy nehézségekre kell felkészülnünk és le kell szállítanunk azokat a kényelmi igényeket, amelyeket megszoktunk. Mindezekre a körülményekre való tekintettel az enékség szükségesnek látta, hogy az anyagellátási kérdéseket külön pont gyanánt felvétesse a mai ülés tárgysorozatába és alkalmat adjon a kereskedelmi és ipari élet képviselőinek, hogy idevágó véleményüket és elgondolásaikat kifejtsek. Ezzel kérdéssel kapcsolatban külön is hangsúlyoznom kell azt a rendkívüli munkatöbbletet, amelyet az anyagellátási kérdések intézése a kamarára rótt. De rá kell mutatnom arra a nagy felelősségre is, amely valamennyiünket terhel ezeknek az ügyeknek intézése körül. Az természetes, hogy olyan időkben, mikor bizonyos anyagok csak igen korlátozott mértékben állnak a polgári fogyasztás rendelkezésére, a szükségesség sorrendjének igazságos megállapítása és a szükségletek kielégítése nem történhetik meg úgy, hogy vele mindenki egyformán meg legyen elégedve. De éppen ez teszi kötelességünké, hogy a vonatkozó kérdéseket mindig a legnagyobb fokú lelkiismeretességgel, az összes szempontok figyelembe vételével, mindig a közérdek irányvonalában igyekezzünk megoldani. Csak kötelességet teljesítek vele, ha arra kérem Önöket, hogy tárgyalásaik során ezt a szempontot méltóztassanak maguk előtt tartani.

Azt hiszem, kötelességet teljesíték akkor is, ha e helyről, kamarai elnöki minőségemben is megemlékezem a május 10—17 között megtartott *hódmezővásárhelyi* és a június 1—9 között megtartott *szegedi ipari vásárról*. Az elsőt az iparügyi miniszter úr képviselőjében *Messik Vilmos* min. osztályfőnök úr, az utóbbit személyesen *Varga József* dr. magy. kir. iparügyi és kereskedelemügyi miniszter úr nyitotta meg. Ezek a vásárok mindennél ékeőbb bizonyítékát szolgáltatják, hogy a magyar iparban van munkakedv és lendület és még a legnehezebb viszonyok között sem hajlandó tétlen megadással nézni a tornyosuló nehézségeket. Mindkét vásár sikerét a kamara maga részéről igyekezett minden rendelkezésre álló eszközzel előmozdítani. A támogatásért mindkét vásár vezetősége köszönetet mondott a kamarának, a szegedi vásár vezetősége pedig közölte azt is, hogy a kiküldött zsüri a kamara által vándordíj formájában adományozott Szent István serleget az 1940. évre Papp Mihály szegedi fésűsmesternek ítélte oda.

Megemlékezvén azonban a két vásár ügyéről, kötelességemnek tartom azt is, hogy köszönetet mondjak az Ipartestületek Országos Központjának és a Hivatásszervezetnek, amelyek közül az első a vásárral egyidejűleg az *ipartestületi elnökök országos értekezletét*, a második pedig a *kereskedelmi alkalmazottak országos kongresszusát* Szegeden rendezte meg s ezzel úgy a vásár sikerét előmozdította, mint e nehéz viszonyokkal küzdő város idegenforgalmát gyarapította.

Bejelentem azt is, hogy az első évekhez hasonlóan, ez évben is a kamara a kereskedelmi és ipari célok költségvetési rovatának terhére 600 pengőt meghaladó ösztöndíjat adományozott a kerület ipariskolái, felsőkereskedelmi iskolái, iparos- és kereskedőtanonciskolái részére. A középfokú oktatás és az iparos-, valamint a kereskedelmi iskolai ifjúság érdekében tett adományért ez évben *Hóman Bálint* vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a kamarának személyesen fejezte ki köszönetét.

Midőn megegyeszer szívélyesen üdvözlöm a kamara megjelent tagjait és igen tisztelt vendégeinket, van szerencsém a szegedi kereskedelmi és iparkamarának mára összehívott közgyűlését megnyitni.

Az elnöki jelentéseket *Pleskó András* titkár terjeszti elő a következőkben:

1. A magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 35.182/1940. sz. a. rendeletet bocsájtott ki, amely a szublimáttal impregnált itatós papírból és alumínium lemezből álló hajhullámosító eszközök előállítását, forgalomba hozatalát és behozatalát, továbbá a fodrásziparban bizonyos mérges hatású szerek használatát eltiltja. (6389/1940.)

2. A kamara irodája még a múlt évben hozott határozat alapján az év elején felírt a magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez és ismételten javaslatot tett a nyári időszámítás bevezetésére. A miniszter 24.105/1940. sz. leiratában közölte, hogy a kívánalom vasuttechnikai okoknál fogva az idén megvalósítható nem volt, utasította ellenben a MÁV. igazgatóságát, hogy a nyári időszámításnak az 1941. évre való bevezetésére az előmunkálatokat már most tegye meg. (6971/1940.)

3. A magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 47.454/1940. sz. rendeletével szabályozta az iparnak a kárpátaljai területeken való gyakorlását, illetve intézkedett abban a tekintetben, hogy ipari közigazgatási ügyekben milyen jogszabályok alkalmaztassanak. (7150/1940. sz.)

4. A magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 29.944/1940. sz. a. elvi döntés formájában kimondotta, hogy nincs akadálya, ha valamely község akár országos vásárjain, akár pedig hetipiaccain a helypénzdíj-szedéstől el akar tekinteni. A helypénzszedés ugyanis csak jog, de nem kötelesség. Ezzel szemben azonban a helypénzt a község mindenkitől egyenlő mértékben tartozik szedni és nem tehet különbséget a piaclátogatók között abban a tekintetben, hogy helybeliek-e, vagy nem helybeliek. (7521/1940.)

5. A magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 96.402/1940. sz. elvi határozatával kimondotta, hogy a sütőiparosnak a sütőiparra szóló iparigazolványa alapján joga van élesztőt, tojást, tejet és vaját, mint sütőipar körébe tartozó segédanyagokat árúsítani. Lisztet ellenben sütőiparos csak az esetben árúsíthat, ha külön lisztkereskedésre szóló iparigazolvánnyal is rendelkezik. (7559/1940.)

6. A magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter a belföldi gyümölcsfogyasztás fokozása érdekében 49.325/1940. sz. a. felhívással fordult a kamarák útján a vendéglősökhöz, kávésokhoz és egyéb vendéglátó iparosokhoz, hogy a magyar gyümölcs fogyasztását üzleti tevékenységük körében minden rendelkezésre álló eszközzel fokozni igyekezzenek. Lehet, hogy épen a folyó évben egyes gyümölcsfajtákban a termés nem lesz olyan, mint kívánatos volna, a felhívás azonban nem a pillanatot, hanem a magyar mezőgazdaság és általában a magyar gazdasági élet jövő fejlődését szolgálja. (8462/1940.)

7. A magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 31963/1940. sz. rendeletével arról értesítette az iparhatóságokat, hogy a zsidótörvény végrehajtása tárgyában a kiadott iparigazolványokról és iparengedélyekről készített kimutatást, illetve az ennek alapján megállapított százalékos arányszámot kezdeti arányszámnak kell tekinteni és természetesen a bekövetkezett változásoknak megfelelően mindig módosítani kell. Ez természetesen nem érinti a 12.400 Ip. M. sz. rendeletnek azt az intézkedését, amely az 1939:IV. t. c. korlátozó rendelkezéseinek hatálya alá tartozó zsidók iparjogosítvány kiadása iránt előterjesztett kérelmei fölötti döntés jogát még azokon a helyeken is, ahol a zsidó iparúzők száma az összes iparúzők számának 6 százalékát el nem éri, a nagy. kir. iparügyi, illetve a magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek tartotta fenn. Az ily kérelmeket tehát ezentul is a megnevezett miniszterekhez kell felterjeszténi, de a kísérő iratban fel kell tüntetni a zsidó iparúzőknek a kérvény benyújtása idejében megállapított százalékos arányszámát. (8719/1940.)

8. A magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 54.584/1940. sz. elvi jellegű döntésével kimondotta, hogy ha valamely malom olyan feltétellel vesz át gabonát, hogy az átvett gabona egy részét a félnek megőrli, a másik részét ellenben a 41.904/1939. K. K. M. sz. rendelet 2. §. c. pontjában jelzett módon megvásárolja, vagy a fél rendelkezéséhez képest későbbi időpontban a fél javára más módon értékesíti, a gabona meg nem őrölt részének tárolása a gabonaraktározás fogalma alá esik. (8720/1940.)

9. Szeged szab. kir. város polgármestere 18.108/1940. sz. a. arról értesítette a kamarát, hogy Szeged város különleges fekvésére való tekintettel a kamara felterjesztése alapján a m. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter megengedte, hogy a szegedi helyközi szekérfuvarozók a jövőben 50 km. helyett 75 km-es körzetben fuvarozhassanak.

III. *Tonelli Sándor* dr. főtitkár a hivatal működéséről szóló jelentést a következőkben terjeszti elő.

A legutóbbi közgyűlés óta a kamara a következő hivatalos eljárásoknál képviseltette magát:

Pleskó András titkár április 22-én Budapesten főtitkári értekezleten, április 23—26-án Orosházán mestervizsgáló bizottságok megalakításán, fogadalomtételén és mestervizsgák foganatosításán, *Rainer* Ferenc elnök április 26-án a Budapesti Nemzetközi Vásár megnyitásán, *Landesberg* Jenő dr. ügyv. titkár a Budapesti Nemzetközi Vásáron, *Tonelli* Sándor dr. főtitkár május 4-én Budapesten a kereskedelemügyi minisztériumban tartott értekezleten, május 6-án az árkormánybiztosságnál, *Pleskó* András titkár május 6-án Budapesten kereskedelemügyi minisztériumban közellátás tárgyában, *Pleskó* András titkár május 8—9-én Gyulán mestervizsgák foganatosításán, *Rainer* Ferenc elnök és *Tonelli* Sándor dr. főtitkár Hódmezővásárhelyen kiállítás megnyitásán, *Cserzy* Mihály dr. titkár Hódmezővásárhelyen mestervizsgák foganatosításán, *Rainer* Ferenc elnök és *Tonelli* Sándor dr. főtitkár május 15-én kereskedelemügyi miniszternél kihallgatáson, *Landesberg* Jenő dr. ügyv. titkár május 28-án Budapesten hagymaértekezleten, *Tonelli* Sándor dr. főtitkár május 20-án Budapesten kereskedelemügyi minisztériumban tartott értekezleten, május 27-én Budapesten árkormánybiztosságnál, *Lehel* Pál dr. fogalmazó május 27-én Makón, május 30-án Szentesen kisipari és kiskereskedelmi kölesön ügyben, *Tonelli* Sándor dr. főtitkár május 31-én és június 1-én Budapesten olasz kir. iskolában érettségi vizsgálaton, június 3-án Budapesten árkormánybiztosságnál, június 5-én Budapesten iparügyi minisztériumban kisipari statisztikai adatfelvétel tb. tartott értekezleten, *Landesberg* Jenő dr. ügyv. titkár június 8-án Makón hagymaértekezleten, *Tonelli* Sándor dr. főtitkár és *Pleskó* András június 10-én Budapesten árkormánybiztosságnál és kereskedelemügyi miniszteri értekezleten, *Landesberg* Jenő dr. ügyv. titkár június 12-én és június 19-én Budapesten hagymaértekezleten, június 21-én *Tonelli* Sándor dr. főtitkár Budapesten Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságánál, *Rainer* Ferenc elnök és *Tonelli* Sándor dr. főtitkár június 23—24-én Debrecenben tarifabizottsági ülésen, *Pleskó* András titkár június 23—24-én Szarvason, 25-én Orosházán, 26—27—28-án Békéscsabán mestervizsgák foganatosításán vett részt.

1940. április 12-én tartott teljes ülés óta befolyt kamarai illeték 21.134 pengő 06 fillér.

Ugyanezen idő alatt beérkezett 3707 ügydarab, kiment 3901 ügydarab.

A hivatalos bejelentések kiegészítésében szükségesnek látja még a főtitkár rámutatni az ügyforgalomnak arra a nagyarányú emelkedésére és arra a *nagy munkaszaporulatra*, amely a kamarai intézménynél általában és annak keretén belül a szegedi kamaránál is jelentkezik.

A szegedi kamaránál az elintéztett ügyiratok száma 1934-ben 10.918, 1936-ban 14.210, 1938-ban 14.447, 1939-ben 16.504. Az 1939 évben június 22-ig a kamara 7780, 1940-ben pedig 8890 ügyiratot intézett el. A mai napig elintéztett ügyiratok száma csaknem annyi, mint volt összesen 1934-ben. Az ügyiratok számában azonban a tényleges munka csak részben jut kifejezésre. Rendkívül megnövekedett ugyanis a közvetlen ügyforgalom, a feleknek élőszóban és telefonon

nyújtott felvilágosítások száma is. Három esztendő óta a kamarák munkaterülete rendkívül kiszélesedett. Csak utalásképpen elegendő megemlíteni a következőket: mestervizsgák, kisipari és kiskereskedelmi hitelakció, ipari továbbképző tanfolyamok, legkisebb munkabérek, nemzeti önállósítási alap, árellenőrzés, háborús gazdasági intézkedések, anyagellátás, zsidótörvény végrehajtása, stb. E munkaterületek központi intézését nagyrészt egész minisztériumok személyzetével vetekező hivatalok látják el, a vidéken azonban az egész kerületre kiterjedően a munkát a kamarák végzik, amelyek a legnehezebb feladat elé vannak állítva; hogy ezeknek az új feladatoknak miként feleljenek meg csekély létszámú személyzetükkel a régi költségvetési keretek között. Ma természetesen még lehetetlen megítélni, hogy a felsorolt munkaterületekből mi marad meg és mi fog megszűnni a háborús viszonyok befejeződésével. A közgyűlés előzetes tájékoztatása céljából meg kell azonban mondani, hogy a kereskedelemügyi minisztériumban már tárgyalások vannak folyamatban abban az irányban, hogy a kamarákra nézve tényleg lehetővé is tétessék a reájuk ruházott új feladatok ellátása és végrehajtása.

Bejelenti még a főtitkár, hogy a legutóbbi napokban egyes lapokban közlemények jelentek meg a kereskedelemügyi miniszternek arról a rendelettervezetről, amely a *könyvvezetési kötelezettséget* a kiskereskedelem széles rétegeire ki akarja terjeszteni. Minthogy az egyik szegedi lap még azt is megírta, hogy ennek a rendelettervezetnek a tárgyalása lesz a mai közgyűlésünknek egyik legfontosabb tárgysorozati pontja, több oldalról érdeklődés és kérdezősködés történt a kamara irodájánál, hogy mi van a rendelettervezetben és mi lesz vele szemben a kamara állásfoglalása. Felesleges izgalmak elkerülése végett közli a főtitkár, hogy a minisztérium tényleg foglalkozott a könyvvezetési kötelezettség kiterjesztésének gondolatával, egyelőre azonban helyesebbnek látta az ügynek a napirendről való levételét.

A kamara igen tisztelt tagjai bizonyára emlékeznek még arra a közgyűlési határozatra, amely Papp József kamarai tag indítványának elfogadásában felhívta az irodát, hogy készítsen az összes számszerű adatok feltüntetésével egy tájékoztató jellegű összefoglalást a *kamarai nyugdíjalap* helyzetéről. A kamara irodája a felhívásnak eleget tett; ezt a tájékoztatót a bizottság tagjai megkapták s a múlt év október 19—20-án tartott hivatalvizsgálat alkalmával átadott a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága kiküldöttjeinek is. Minthogy időközben a kereskedelemügyi miniszter úr utasítása alapján a K. F. H. megkezdte a kamarák egységes nyugdíjszabályzatának előkészítését, amellyel kapcsolatban az egyes kamarai nyugdíjalapok helyzete is tárgyalás alá kerül, Papp József kamarai tag úrral egyetértőleg az elnökség úgy véli, hogy helyesebb volna e szabályzat leküldését meg-

várni s ennek ismeretében foglalkozni a kamarai nyugdíjalap ügyeivel. — A főtitkár jelentése tudomásul szolgál.

IV. A szezonvégi leltári kiárúsítás időpontjának megállapítása az 1933:VII. t. c. 9. §-a értelmében a kamara közgyűlésének hatáskörébe tartozik. A folyó évi nyári szezonvégi leltári kiárúsítás időpontjának meghatározása most lévén időszerű, az előkészítő bizottság azt a javaslatot terjeszti a közgyűlés elé, hogy az 1940. évi nyári leltári kiárúsítás időpontja július 28—augusztus 11. közé eső két hétben állapíttassék meg. — A közgyűlés az előkészítő bizottság javaslata szerint határoz.

V. A magy. kir. igazságügyi miniszter a tisztességtelen versenyről szóló 1923:V. tc. 44. §-a és a 6900/1934. I. M. rendelet 4. §-a alapján a szegedi kereskedelmi és iparkamaránál alakítható *választott bíróságok* elnökeiül megválasztható ítélőbírák névsorát a következőkben állapította meg: *Curry* Richárd és *Elemy* Sándor dr. szegedi kir. ítélőtáblai tanácselnökök, *Csillag* László a III. fizetési csoport jellegével felruházott szegedi kir. ítélőtáblai bíró és *Novák* Jenő dr. szegedi kir. törvényszéki tanácselnök. Azoknak a kereskedőknek és iparosoknak névsorát, akiből a perben álló felek saját választott bírót kijelölhetik, a kamara jelenlegi ciklusának megalakulása után még 1938. február 22-én tartott közgyűlésén megválasztotta. Ezeknek névsora a kamara irodájában rendelkezésre áll. — Tudomásul szolgál.

VI. Az *anyagellátás* kérdéséről szóló jelentést *Pleskó* András titkár terjeszti elő a következőkben: A háborús helyzettel kapcsolatos gazdasági kérdések állandóan foglalkoztatják közgazdasági életünket s ezek megoldásában a kereskedelmi és iparkamarák tevékenyen részt vesznek. Különösen közelről érinti érdekeltségeinket az *anyagellátás* problémája, amellyel kapcsolatos tervszerű kormányintézkedésekről előző közgyűlésünkön már jelentést tettünk. Az azóta eltelt idő alatt több szakmában megállapították az anyagellátás rendszerét, amelynek szabályozásához és kialakításához kamaránk széleskörű adatgyűjtést végzett s ezek előterjesztése mellett úgy írásban, mint a megtartott tárgyalásokon személyes képviselő útján előszóban nyilvánított szakszerű és minden szempontra tekintettel lévő véleménnyel és javaslat-tal segítette elő az anyagellátás rendszerének beállítását.

Kamaránkat ezen eljárásban az az elv irányította, hogy érdekeltségeink a meglévő, illetőleg kiutalható anyagmennyiségből termelési viszonyaik figyelembe vételével arányosan részesüljenek és anyagellátásuk mindenkor zavartalanul az eddig is közreműködő legális kereskedelem vagy az ipari anyagbeszerző szövetkezetek munkájának igénybevételével bonyolítottassék le. Feltétlen közérdekű szempontok-

ból nem láttuk volna ugyanis kívánatosnak és célszerűnek a meglévő — mindkét felet kielégítő — üzleti összeköttetések indokolatlan megszakítását és a kereskedők helyett olyan szervek közreműködésének beiktatását, amelyek jogszerűen az anyagok forgalmazásával és kereskedelmi jellegű elosztásával nem is foglalkozhatnak. Épen ezért álláspontunk mindig az volt, hogy az egyes ipari és kereskedelmi szakmák általános vagy szakmai érdekképviselői, illetőleg testületei feladatkörébe csak az *anyagellátás egységes irányítása és ellenőrzése tartozhat, de nem vonhatják munkakörükbe az anyagok és árúk iparszerű forgalmazásának lebonyolítását.*

Ezt az elvi állásfoglalásunkat kerületünk érdekeltségei, kereskedelmi és ipartestületei eddig mindenben osztották és ennek is tulajdoníthatjuk, hogy az anyag és árúellátási kérdések megoldásához szükséges adatgyűjtésben kamaránkat értékes támogatásban részesítették és készséggel működtek közre abban a törekvésben, hogy az anyagelosztásnál az ipar és kereskedelem legális munkaterületei változatlanul meghagyassanak.

A közelmúltban azonban a *gyulai ipartestület* elnöksége, amikor vele egy anyagigényléssel kapcsolatban azt az elvi álláspontunkat közöltük, hogy az *ipartestületeknek nem lehet feladatuk az, hogy közvetlen üzleti tevékenységet fejtenek ki és a legitim kiskereskedők munkaterületét kisajátítsák* és ennek következtében a jövőben olyan anyagigénylések továbbítására nem vállalkozunk, amelyeken az ipartestület elosztó szervként szerepel, taggyűlést hívott össze és kamaránkat a legélesebb támadásban részesítette. Magával az airtalan és indokolatlan támadással foglalkozni nem kívánunk, elnökségünk azonban feltétlenül szükségesnek tartja, hogy a kamara közgyűlése, amelyen mint kamarai tagok, kerületünk legnagyobb ipartestületeink vezetője vesznek részt, állást foglaljon abban a kérdésben, hogy a kamara elnökségének az ismertetett elvek szerinti eljárása az ipari és kereskedelmi érdekeket igazságosan egyaránt szolgálja.

E bejelentés kapcsán külön meg kell emlékezni arról, hogy június 20-án jelent meg a magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumnak 59.000/1940. sz. rendelete, amely a *cukorkereskedői forgalom szabályozásáról* és cukorellátás tekintetében az egész országnak körzetekbe való beosztásáról intézkedik. Az egyes körzetekben külön miniszteri rendelet fogja megállapítani azoknak a nagykereskedőknek a jegyzékét, akik a körzet cukorellátását intézni fogják. A nagykereskedői igazolványok kiadására vonatkozó kérvényeket a magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez címezve az elsőfokú iparhatóságoknál kell benyújtani, amely a kamara véleményének beszerzése mellett tesz előterjesztést a minisztériumnak a nagykereskedői megbízás kiadására. Ez a rendelet azért fontos, mert

más cikkekben is előkészület alatt áll az országnak ilyen nagykereskedői körzetekbe való beosztása.

Előkészület alatt van a kormánynak egy másik intézkedése is, amely a *textilipari cikkek egész sorozatában standard cikkek előállítását* fogja elrendelni. Ebben az ügyben a legközelebbi napok folyamán kérdőívek fognak szétmenni a nagyobb textilkereskedőkhez annak megállapítása végett, hogy az egyes vidékeken leginkább milyen textilipari cikkek kelendők a lakosság széles rétegeinek körében. A befolyt válaszokhoz képest fog a kormány a gyáraknál intézkedni ezen standard cikkek előállítására.

Az előkészítő bizottság ülésén az elhangzottakhoz képest rámutat az elnökség arra is, hogy a vidéken különösen sok nehézség mutatkozik az *építési anyagok* beszerzése terén, ami az építkezési tevékenységet igen nagy mértékben megnehezíti. Ennek megfelelően az elnökség kijelenti, hogy az ipariügyi minisztériumban lefolytatandó tárgyalások során erre a körülményre igen nyomtétlesen fog rámutatni és kérni fogja a mutatózó nehézségek megszüntetését.

Tonelli Sándor dr. főtitkár az előadó előterjesztésének és jelentésének kiegészítéseképpen azt a tájékoztatást nyújtotta a közgyűlésnek, hogy a *cukornagykereskedői megbízások* iránti kérelmek az illetékes hatóságoktól véleményezés céljából most érkeznek be a kamarához. Ezeket a kérelmeket a kamara elnöksége az ismertetett elvek szerint és a legnagyobb gondossággal fogja átvizsgálni és a lehetőség határain belül véleményét az illetékes hatósággal mielőbb közölni fogja.

Rainer Ferenc elnök külön kéri a közgyűlés iparos tagjait, hogy nyilatkozzanak abban a tekintetben, hogy helyeslik-e az elnökségnek az anyagellátás tekintetében követett és az előadói jelentésben ismertetett felfogását.

Ketting Lajos sérelmezi, hogy a vidéki kereskedelem az áruellátás tekintetében nem részesül abban az elbánásban, mint a fővárosi kereskedők. A gyárak és a nagykereskedők a szerzett tapasztalatok szerint elsősorban a kereskedelemben rendkívül elszaporodott strohmann kereskedőket szolgálják ki, akiknek működése a legális kereskedők érdekeit mélyen sérti. Kéri ezért a kamara elnökségét, hogy a vidéki kereskedelem zavartalan és arányos és igazságos áruellátása érdekében tegyen lépéseket és járjon közbe, hogy a strohmannok szereplése a kereskedelemből kiküszöböltessék. — Kollár István (Hódmezővásárhely) véleménye szerint az iparosok zavartalan anyagellátásnál egyedüli járható út a kereskedők további közreműködésének biztosítása. Mint a hódmezővásárhelyi ipartestület elnöke személyesen is felügyel arra, hogy a kereskedők munkaterületei továbbra is változatlanul meghagyassanak és már ezért is teljes egészben osztja a kamara elnökségének előterjesztett véleményét.

Szükségesnek látná, hogy az anyagellátással kapcsolatos ipartestületi kiadások megtérüljenek, mert ezekre az ipartestületi költségvetések fedezetet nem nyújtanak. — *Joannovics* Ferenc (Csongrád) ismerteti azokata panaszokat, amelyek a faiparosok anyagellátása körül előfordulnak. — *Inokai Tóth* Lajos (Szentés) is helyesnek tartja a szóbanlévő kérdésben a kamara által követett irányt, mert az az anyagellátás lebonyolításánál az iparosok és kereskedők érdekeit kielégíti. — *Pestuka* Ferenc (Baja) tájékoztatja a közgyűlést a bajai ipartestület kebelébe tartozó iparosok anyagellátásánál követett rendszerről, amely teljesen az előadó által ismertetett elvek alapján állítottatott be. Hangsúlyozza, hogy véleménye szerint az ipartestületeknek nem lehet más feladata, mint az anyagigénylések összegyűjtése, továbbítása, és a kituttalt anyag utalványozása, valamint a szétosztás ellenőrzése. Az ipartestület adminisztráljon és ellenőrizzen, de bolt ne legyen belőle. — *Danner* János teljesen azonosítja magát *Ketting* Lajos felszólalásával és megállapítja, hogy a *Strohm* rendszer a behozatali engedélyek kiadásánál is teret nyer. Felfogása szerint az ilyen rendszert a legális kereskedelemnek el kell ítélni és kérni kell olyan rendszabályok életbeléptetését, amelyek ezt a visszás helyzetet megszüntetik.

A felszólalásokra *Rainer* Ferenc elnök válaszol. Kifejezésre juttatja, hogy a kamara elnöksége a kereskedelemben jelentkező illeték-telen közreműködők elleni felszólalásokkal egyetért és ilyen értelemben ezt a minisztériumoknál szóvá is fogja tenni. Az anyagellátással kapcsolatos ipartestületi kiadások megtérítése tekintetében is részletes felvilágosítást nyújt s a közgyűlés egyhangú helyeslése mellett megállapítja, hogy a közgyűlés magáévá teszi az elnökségnek az anyagellátás kérdésében elfoglalt álláspontját.

VII. A *kisipari és kiskereskedői kölcsönakció* állásáról szóló jelentést *Lehel* Pál dr. fogalmazó gyakornok a következőkben terjeszti elő: A bankszerű fedezet nélküli kisipari és kiskereskedői hitelakció, amely községenként és városokként külön-külön szerveztetett meg, az elmúlt évek folyamán lassan és fokozatosan fejlődött ki. A megindulásakor 1933-ban kamaránk kerületében alig néhány alap létesült, de fokozatos fejlődés után ma már Csongrádot kivéve valamennyi kamarakerületi város és nagyközség bekapcsolódott az akcióba. 1939. év végéig huszonegy hitelalap állítottatott fel, a huszonkettedik alap az elmúlt hónapban létesült és most van folyamatban a huszonharmadik alap felállítása.

1939. év decemberében a huszonegy hitelalap 85.100 pengős kereettel rendelkezett. 1939. év végéig azonban a kormány gazdasági politikája lehetővé tette, hogy a hitelalapok jelentősen kibővíljenek. A legutóbbi költségvetési év folyamán a kormány 1.500.000 pengőt docsátott az iparügyi miniszter rendelkezésére, aki az állami hozzájá-

járulást a kezdeti 1:1, majd 2:1 arányról jelentősen felemelte és így az egész összeget azonnal a hitelakció rendelkezésére bocsátotta. Az állami hozzájárulás új arányszámát a 15000 lélekszámon aluli községeknél 6:1, a 15000-tól 50000-ig terjedő lélekszámú közületeknél 5:1 és az 50000 lakoson felüli városoknál 4:1 arányban állapította meg. Ez kamarai kerületünknek 140.650 pengő újabb hozzájárulást jelentett s így a 85.100 pengőről 225.750 pengőre emelkedett a hitelalapok összege. Ez év folyamán Makó és Szentés városok, valamint Tótkomlós község újabb hozzájárulást szavazott meg, Köröstarsa község pedig az akcióba bekapcsolódott, ami a megfelelő állami hozzájárulásokkal ismét 24.850 pengőt jelentett. Jelenleg a hitelalapok végösszege a kamarai kerületben 250.650 pengőt tesz ki. Ezzel az összeggel kamaránk ma már egy kisebb vidéki pénzintézet forgalmát bonyolítja le.

Az akcióra jellemző adatok az 1939. évvégi állapotnak megfelelően a következők: a megindulástól kezdve 100, 200 és 300 pengős tételekben 1939. december 31-ig 1694 kölcsönt folyósítottunk. Az összes esedékessé vált kölcsönökből eddig 73.52% fizettetett vissza. Egyes hitelalapok arányszáma ennél kisebb, de van 100%-os visszafizetési arány is. Leggyengébb az arány Szeghalom községben 12.53%, legjobb Tompa és Földeák ahol 100%. Megjegyzendő, hogy 50% alatt még csak egy hitelalap van, Békés, ahol a visszafizetési arány 42.89%. A városoknál legjobb az arány Baján, 90.24% és leggyengébb Makón, ahol 56.33%, Szeged visszafizetési aránya 70.89%.

Az elmúlt hat hónap alatt a beérkezett kérvények száma az eddigi átlag 3—4-szeresére emelkedett és lehetőleg mindenki a folyósítható maximális 500 pengő kiutalását kéri. A hitelakció intéző bizottsága azonban igen szigorú bírálat tárgyává teszi a kérelmeket és a maximális összegeket csakis nagyon indokolt esetekben folyósítja. Általában az a tapasztalat, hogy a legtöbb kisiparos 2—300 pengős kölcsönnek veszi a legnagyobb hasznát, mert 500 pengő visszafizetése, tekintve a hat hónapos visszafizetési határidőt, már nehézséget okoz.

A bizottság lelkiismeretes munkáját mindenkor a visszafizetési arányszám tükrözi vissza. A szegedi kamarkerületi hitelakciónál a visszafizetési arány évről-évre javul és remény van arra, hogy ez évben is, amikor a folyósítások száma erősen megnövekedett, nem lesz visszaesés, hanem a javuló irányzat továbbra is megmarad. Az elnökség kéri a kamarai tagok közreműködését arra nézve, hogy kisiparosok és kiskereskedők között még ma is felbukkanó azon hiedelmet sikerüljön végkép eloszlatni, hogy ez a kölcsön nemzeti ajándék amelyet visszafizetni nem kell.

Leel-Össy Albert (Békéscsaba) a kölcsönök kiutalásánál követett eljárás meggyorsítását kéri. — *Joannovics Ferenc* (Csongrád) kéri az

elnökséget, hogy Csongrád városának a hitelakcióba való bekapcsolása végett a kamara oly értelmű felterjesztéssel forduljon a belügyminiszterhez, hogy a várost utasítsa arra, hogy a hozzájárulás összegét a város 1941. évi költségvetésébe beállítsa. — A közgyűlés a jelentést Joannovics Ferenc indítványának elfogadása mellett tudomásul veszi.

VI. A magy. kir. iparügyi miniszter rendelettervezetet dolgozott ki a *mérnöki tervpályázatok* általános szabályai, továbbá az *építészeti tervpályázatok* és a város- és községrendezési tervpályázatok különös szabályai tárgyában. E tervezeteket a miniszter véleményezésére a kamarának is megküldötte. A tervezetek lényege az, hogy nagyobb jelentőségű munkáknál, így pld. az olyan építési munkáknál, amelyeknek előrelátható értéke valószínűleg a 150.000 pengőt meghaladja, tervpályázatot kell hirdetni. A rendelettervezet ezeknek a tervpályázatoknak a szabályait, a tervek és a birálati munka díjazásának módját és a végrehajtás módozatait állapítja meg. Az ipari kivitelezés rendszerét a rendelettervezet nem érinti. A kamara elnöksége a tervezetet szakértő mérnökök és építészek véleményezése alá bocsátotta és ezek javaslata alapján, melyhez már az előkészítő bizottság hozzájárult, azt javasolja a közgyűlésnek, hogy a rendelettervezeteket egész terjedelmében fogadja el és ezt a határozatát hozza az iparügyi miniszter tudomására. — A közgyűlés elfogadja az elnökség javaslatát.

IX. Tonelli Sándor dr. főtitkár bemutatja a kamarának a számvizsgáló bizottság által ellenőrizett 1939. évről szóló zárószámadását, amelynek pénzkezelési kimutatása a következő eredményt tünteti fel:

A szegedi kereskedelmi és iparkamara 1939. évi pénzkezelési kimutatása.

KIADÁSOK:

I. Rendes kiadások.

I. Személyi járandóságok.

1. Véglegesített személyzet illetményei	55.432.04	58.456.40
2. Nem végl. személyzet illetményei	9.031.80	9.280.—
3. Családi pótlékok	2.004.—	2.040.—
4. K.F.H. által eszközendő fizetéskiegynl.	2.000.—	
5. Alkalmazottak karácsonyi segélye		3.385.—

Személyi járandóságok összesen: 68.467.84 73.161.40

II. Dologi kiadások:

1. Nyugdíjhozzájárulás 10%	5.543.20	5.808.68
2. Épületfenntartás és berend. karbantart.	1.500.—	3.258.87
3. Hivatali és irodai szükségletek	5.000.—	4.326.54
4. Rendkívüli irodai munkálatok	300.—	385.—
5. Posta, távíró, telefon	5.500.—	5.307.87

6. Ruhailletmények	300.—	168.50
7. Adók, illetékek, biztosítási díjak	7.627.36	7.468.50
8. Könyvek és lapelőfizetések	1.800.—	1.448.40
9. Nyomtatványok	2.000.—	1.516.99
10. Utiköltségek és napidíjak	5.800.—	5.610.26
11. Kereskedelmi és ipari célok	6.500.—	5.391.15
12. Illetékbehajtási költségek és kamatok	3.000.—	1.979.02
13. Nyugdíjalapkölesön törl. és kamata	4.350.—	4.350.—
14. Vegyes kiadások	600.—	2.206.05
Dologi kiadások összesen:	<u>49.820.56</u>	<u>49.025.85</u>
I. Rendes kiadások összesen:	118.288.40	122.187.25
II. Rendkívüli kiadások:		
1. Kegydíj	1.200.—	1.200.—
2. Nyugdíjalaphoz külön hozzájárulás		20.000.—
II. Rendkívüli kiadások összesen:	<u>1.200.—</u>	<u>21.200.—</u>
I. és II. kiadások főösszege	119.488.40	143.387.25

BEVÉTELEK:

1. 1938. évi pénzmaradvány		25.965.04
2. Illetékjövedelem indokolás szerint 6 ^o /o	105.000.—	124.424.48
3. Házbérjövedelem	11.485.—	11.422.50
4. Alkalmazottak lakbérégyenértéke	2.100.—	2.100.—
5. Védjegy és árumintalajstromdíjak	100.—	60.—
6. Mestervizsgadíjakból kamara jövedelme	3.000.—	5.511.—
7. Magánérdekből kiadott bizonyítvány	2.500.—	2.249.—

<i>Bevételek főösszege</i>	<u>124.185.—</u>	<u>171.732.02</u>
----------------------------	------------------	-------------------

MÉRLEG:

I. és II. Kiadások főösszege:	119.488.40	143.387.25
I. Bevételek főösszege	<u>124.185.—</u>	<u>171.732.02</u>
Előirányzott kezelési felesleg	4.696.60	28.344.79

A kimutatáshoz magyarázat gyanánt a főtitkár a következőket fűzi hozzá: A személyi kiadásoknál az előirányzattal szemben mutatkozó eltérések onnan erednek, hogy a Közérdekeltségék Felügyelői Hatósága a magy. kir. kereskedelemügyi miniszterium jóváhagyásával az 1939. év folyamán az egységes illetményrendezést az összes kamaráknál 1939. január 1-re visszamenő hatállyal végrehajtotta. Ezt az elnökség bejelentése alapján az 1939. november 9-én tartott kamarai közgyűlés tudomásul vette. Az alkalmazottak karácsonyi segélyének kifizetése az összes kamaráknál a magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter 89.865/1939. sz. rendelete alapján történt. A szegedi kamaránál a kifizetésre került 3.385 pengőnek részleges fedezését

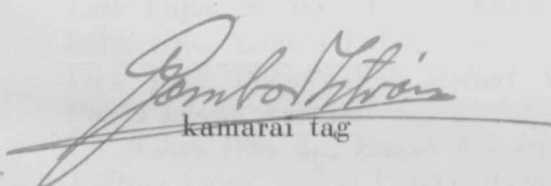
az a 2.400 pengő szolgáltatva, amely a mestervizsgálatokon való részvétel címén a kamara alkalmazottait amúgy is mesillette. A Kamara költségvetését tehát tulajdonképen csak 985 pengő terheli. A dologi kiadások az előirányzat keretében mozogtak s csak az egyes tételek között történt a szükséghez képest némi eltolódás. Ami a mérlegben kimutatott 28.344.79 pengő kezelési felesleget illeti, ebből a december 29-i közgyűlésnek a magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszternek december 30-án 95.752/1940. sz. a. jóváhagyott határozata alapján 20.000 pengő a Széchenyi-tér 2. sz. ház megvételének lehetővé tétele céljából a kamara nyugdijalapjába utaltatott át. Minthogy az átutalás 1940. január 2-i értékkel történt, a tranzakció csak az 1940. évi zárószámadásban fog kifejezésre jutni. — A közgyűlés a bemutatott zárószámadásokat, melyek a tagoknak előzetesen megküldettek, egyhangúlag tudomásul veszi és az elnök határozatilag kimondja, hogy a zárószámadások a felügyeleti és ellenőrzési jog gyakorlása végett a magy. kir. kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez és a Közérdekeltségek Felügyelő Hatóságához fel fognak terjesztetni.

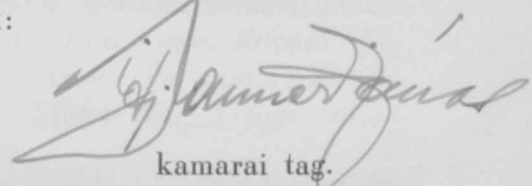
K. m. f.

elnök.

főtitkár.

Hitelesítjük:

kamarai tag

kamarai tag.